

[Holdgaard.]

komme med, og det afgørende for Staten maa være, at der skabes Værdier for disse Laan gennem den Værdistigning, der tilføjes de vedkommende Ejendomme.

Der er en Bestemmelse i § 2, som gaar ud paa, at for at et saadant Selskab kan anerkendes, skal det mindst bestaa af 35 Medlemmer, som skal have et samlet Areal af mindst 500 ha. Jeg synes ogsaa, det vil være naturligt at høre de Folk, som har arbejdet med det i Praksis hidtil, om de mener, at denne Grænse netop er den rigtige, eller om man ikke maa have det saaledes, at det er mere bevægeligt, og det ikke absolut skal være dette Tal. Men, som sagt, det er allerede antydet, at Lovforslaget vil blive henvist til et Udvalg, og jeg vil da slutte med disse Bemærkninger og tilsige mit Partis velvillige Medvirken til, at vi kan faa et Resultat allerede i denne Samling.

Landbrugsministeren (*Madsen-Mygdal*): Jeg har kun Grund til at udtale min bedste Tak til Ordførerne for deres venlige Modtagelse af dette Lovforslag og deres Tilsegn om en saglig Behandling af dets Enkeltheder i et kommende Udvalg. Jeg kunde i og for sig indskrænke mig til denne Tak, men der er dog fremsat enkelte Udtalelser, som jeg vil knytte et Par Bemærkninger til for at undgaa Misforstaaelser.

Det ærede Medlem Hr. Bording og ogsaa det ærede Medlem Hr. Holdgaard rettede en Tak til mig, fordi jeg her havde forladt et tidligere Standpunkt og var gaaet over til et nyt Princip; men jeg maa bedrøve de ærede Medlemmer med, at jeg ikke føler mig fortjent til denne Taknemmelighed. Der er, som ogsaa det ærede Medlem Hr. Raunkjær udtalte, ikke noget nyt Princip i dette Lovforslag; det Princip, der er Tale om her, er saa gammelt som fra 1858, da vi fik Loven om Landvæsenskommissioner, og det er senere fastlagt i Vandløbslovgivningen af 1880, hvor det bestemmes, at naar der gennem en Landvæsenskommissions Undersøgelse og Kendelse gennemføres en Foranstaltning, som kommer en Flerhed af Landboere til gode, kan der, efter at Landvæsenskommissionen har afsagt en Kendelse for Optræningen af de Bidrag, der paalignes de enkelte Landmænd, gives en Fortrins-

ret i Lighed med den, kommunale Skatter har. Det, som det ærede Medlem Hr. Bording og det ærede Medlem Hr. Holdgaard talte om, var jo, at man fra Lovgivningsmagtens Side skulde anerkende, at enhver Landmand, der udførte en Grundforbedring paa sin Ejendom og derved forbedrede Pantet for sin private Gæld, skulde have Lov til at optage Laan til disse Grundforbedringsarbejders Udførelse, og disse Laan skulde saa gaa forud for de Prioriteter, der fandtes i Ejendommen. Det er det, jeg har udtalt mig imod tidligere, og jeg maa sige, at jeg er saa forhærdet, at jeg tillader mig at være af den samme Opfattelse ogsaa nu.

Naar man ser paa, hvad der faktisk sker, kan man ikke — hvis man da mener, at den Adgang til Kredit og hele den Kreditordning, vi har her i Landet, har været af Betydning for Landbrugets Udvikling — være ligegyldig overfor dette Forhold. Hvis en Landmand optager en Prioritetsgæld i sin Ejendom, og Jorden altsaa bliver vurderet paa det paagældende Tidspunkt — den er i en vis Kulturtilstand, og den er maaske fuldstændig i Orden paa det Tidspunkt, han optager Laanet —, saa er det denne Laantagers Pligt at vedligeholde Pantet i forsvarlig Stand, og det er jo givet, at selv om Jorden paa det Tidspunkt, Laanet optages, er i Orden, om jeg saa maa sige, f. Eks. med Hensyn til Mergling, som det altsaa drejer sig om i nærværende Sag, saa vil denne Jord, naar der er gaaet 10—20—30 Aar, igen trænge til Mergling, det ved enhver, og hvis det derfor skulde være tilladt, at han til Ejendommens Vedligeholdelse optog Laan, der gik forud for Prioriteterne, saa forrykkede man jo hele det Grundlag, vor Realkredit hviler paa. Man kan ogsaa tage et helt andet Eksempel: Lad os sætte, at Bygningerne er i forsvarlig Stand paa det Tidspunkt, Laanet optages. Hvis den vedkommende Ejer saa ikke vedligeholder Bygningerne forsvarligt, vil han, naar der er gaaet en Tid, have faldefærdige Bygninger, med elendigt Tag, og skulde det da være tilladeligt, at den paagældende Ejer under Paaskud af, at han ved at lægge nyt Tag paa Bygningerne forøgede Ejendommens Værdi, optog et Laan, der gik forud for Prioriteterne? Nej, det kan ikke være Meningen. Det er Ejers Pligt, at skylder han Prioritetshaverne, at vedligeholde Ejendommen,